

Γέφυρες χτίζουμε...

Γκιούρα Χρυσούλα ΠΕ 70

2ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΥΚΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 3/7/2017

1. Συνοπτική περιγραφή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Η εκπαιδευτική πρακτική υλοποιήθηκε στο 2ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκων στο μάθημα των Θρησκευτικών με τίτλο “Γέφυρες χτίζουμε...”. Η συγκεκριμένη πρακτική είχε άξονα τη 4η θεματική ενότητα των Θρησκευτικών της Δ΄ Δημοτικού “Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί” και περιστρέφεται γύρω από τη χρήση διαδικτυακών web 2.0 εργαλείων, που επιτρέπουν την ανάμειξη και αναπροσαρμογή δεδομένων στη μαθησιακή διαδικασία, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τη διαφοροποιημένη διδασκαλία. Εμπλέκοντας ταυτόχρονα και τις βιωματικές δράσεις στο μάθημα των Θρησκευτικών, επιχειρεί μέσα από την ενεργό εμπλοκή οι μαθητές να μάθουν να περιγράφουν τα πολλά στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητά τους και τα οποία τους κάνουν ξεχωριστούς καθώς και να αναγνωρίζουν, εκτιμούν και παρουσιάζουν ικανότητες και χαρίσματα των συμμαθητών τους για να χτίζουν γέφυρες επικοινωνίας. Επιπροσθέτως, με τη δημιουργία και τη διάχυση ψηφιακών αφηγήσεων δημιουργικής γραφής και αφίσας παρουσιάζουν τα δικαιώματα των παιδιών.

2. Σχεδιασμός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

2.1 Στοιχεία σχεδιασμού

Η διδακτική πρακτική αναπτύχθηκε με βάση τον εποικοδομισμό και την ολιστική προσέγγιση σε συνδυασμό με το μοντέλο της προσωπικής ανάπτυξης. Οι μαθητές δούλευαν ομαδικά σε πολυμεσικά περιβάλλοντα όπου είχαν τη δυνατότητα να αλληλεπιδρούν. Παράλληλα με τις βιωματικές μεθόδους η θεολογική γνώση συνδέεται με τη ζωή και τις εμπειρίες των μαθητών, το μάθημα γίνεται μια πραγματική εμπειρία και καλλιεργείται η δημιουργική σκέψη και η έκφρασή τους (Ν. Π Σπουδών Θρησκευτικών, 2017).

Ο στόχος ήταν διττός: αφενός η αναζήτηση ψηφιακού υλικού για να εντοπίσουν και να κατανοήσουν στοιχεία για τα χαρίσματα και τα δικαιώματα και αφετέρου η ενθάρρυνση της έκφρασης του λόγου, της σκέψης, της φαντασίας και των συναισθημάτων των μαθητών μέσα από βιωματικές μεθόδους και τη δημιουργική γραφή.

Η πρακτική επιμερίζεται σε τρία στάδια.

Α΄ Στάδιο

Βιωματική δράση: Παρουσιάζω τον εαυτό μου, Το δέντρο της αγάπης με τα χαρίσματα των μαθητών,

Β΄ Στάδιο

Βιωματικό σενάριο: "Η ξένη και οι άλλοι", Το παιχνίδι της αγάπης.

Γ΄ Στάδιο

Εργασία σε ομάδες. Αναζήτηση υλικού στο φωτόδεντρο για τα δικαιώματα των παιδιών. Αναστοχασμός και παραγόμενο υλικό για τη δημιουργία του ψηφιακού βιβλίου δημιουργικής γραφής και αφίσες με τα δικαιώματα των παιδιών.

2.2 Διδακτικοί στόχοι

A. Ως προς το γνωστικό αντικείμενο

- Να διακρίνουν και περιγράφουν τα πολλά στοιχεία που συνθέτουν την προσωπικότητά τους και τα οποία τους κάνουν ξεχωριστούς.
- Να αναγνωρίζουν, εκτιμούν και παρουσιάζουν ικανότητες και χαρίσματα των συμμαθητών τους.
- Να εξηγούν με παραδείγματα την αξία της συμπληρωματικότητας του ενός από τον άλλον
- Να γνωρίσουν πως ο Ιησούς ευλογούσε και αγκάλιαζε τα παιδιά ως δώρο Θεού.
- Να εξοικειωθούν με τη διαχείριση πληροφοριών.
- Να αποτυπώσουν γραπτά τις σκέψεις τους χρησιμοποιώντας τα κειμενικά είδη της αφήγησης, της περιγραφής και του διαλόγου.

B. Ως προς τη χρήση των ΤΠΕ

- Να εξοικειωθούν με εκπαιδευτικούς ιστοτόπους, όπως το “Πανελλήνιο Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων Φωτόδεντρο”, το “Ψηφιακό Σχολείο” και το “Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής”.
- Να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν κατάλληλα εργαλεία ΤΠΕ για την υλοποίηση των εργασιών που αναλαμβάνουν.
- Να συνθέτουν, να δημιουργούν και να μετασχηματίζουν πληροφορίες και υλικό.
- Να αναπτύξουν ικανότητες χρήσης και αξιοποίησης των εκπαιδευτικών λογισμικών.
- Καλλιέργεια ικανότητας συμμετοχής σε ψηφιακές (on line) κοινότητες μάθησης και προώθηση ανάπτυξης του ψηφιακού αλφαριθμητισμού

Γ. Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

- ➔ Να μάθουν να συνεργάζονται, να διατυπώνουν άφοβα τη γνώμη τους, να βρίσκονται αντιμέτωπα με προβλήματα και να προτείνουν λύσεις.
- ➔ Να αποκτήσουν δεξιότητες άντλησης, συλλογής, οργάνωσης, ανάλυσης και επεξεργασίας και παρουσίασης δεδομένων.
- ➔ Μεταφορά και διάχυση του παραγόμενου μαθησιακού υλικού έξω από τους τοίχους του σχολείου και κατάργηση χωροχρονικών περιορισμών.
- ➔ Ανάδειξη των ικανοτήτων των παιδιών και ενίσχυση της αυτοεκτίμησής τους.

3. Εφαρμογή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

3.1 Περιβάλλον – πλαίσιο

Η ανοικτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική αξιοποίησης ψηφιακού περιεχομένου εφαρμόστηκε στο μάθημα των Θρησκευτικών με τίτλο “Χτίζουμε γέφυρες...” και δομήθηκε με τους εξής βασικούς άξονες:

- Την ενεργό εμπλοκή πολλών μαθητών μέσα από βιωματικές δραστηριότητες και δραστηριότητες ψηφιακού γραμματισμού με βασικό πυλώνα το μάθημα των Θρησκευτικών
- Τη διάχυση του παραγόμενου προϊόντος και την ανατροφοδότηση των μαθητών.
- Τη συνεργατικότητα μεταξύ των μαθητών της τάξης

Υλοποιήθηκε τόσο μέσα στην τάξη όσο και μέσα στην αίθουσα υπολογιστών που είναι κατάλληλα εξοπλισμένη και επιτρέπει και τη σύνδεση στο Διαδίκτυο. Στόχος η διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση των γνωστικών αντικειμένων των Θρησκευτικών, των ΤΠΕ, της Γλώσσας και της Αισθητικής Αγωγής. Οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών τύπου συγγραφής και παρουσιάσεων, στους κανόνες χρήσης του διαδικτύου, την

αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, τη χρήση εκπαιδευτικών σελίδων («Φωτόδεντρο», «Ψηφιακό Σχολείο», «Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής»).

3.2 Τάξη

Νηπιαγωγείο	Α' γυμνασίου
Α' δημοτικού	Β' γυμνασίου
Β' δημοτικού	Γ' γυμνασίου
Γ' δημοτικού	Α' λυκείου
Δ' δημοτικούΧ	Β' λυκείου
Ε' δημοτικού	Γ' λυκείου
ΣΤ' δημοτικού	

3.3 Διάρκεια δραστηριότητας

Ώρες διδασκαλίας: 4 ώρες σε διάστημα δύο εβδομάδων. Υπήρξε και ενασχόληση μεταξύ των μελών των ομάδων διαδικτυακά για να ολοκληρωθούν κάποιες δραστηριότητες.

3.4 Αναλυτική περιγραφή της πραγματοποίησης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Α' Στάδιο

Κατά το πρώτο στάδιο, κάθε μαθητής δημιούργησε το **αστέρι** με 5 κορυφές και συμπληρώνει σε κάθε κορυφή του: Όνομα, τι μου αρέσει να κάνω, αγαπημένο μου πρόσωπο, αγαπημένο τραγούδι, αγαπημένος τόπος (Εικόνα 1).

Εικόνα 1 – Το αστέρι κάθε μαθητή

Στη συνέχεια κολλάμε όλα τα αστέρια στον πίνακα(Εικόνα 2).Με γραμμές συνδέουμε τα κοινά σημεία και επαληθεύουν τη μοναδικότητά τους ως πρόσωπα αλλά και μέλη ομάδων και κοινοτήτων(Εικόνα 3).

Εικόνα 2– Τα αστέρια όλων

Εικόνα 3 – Κοινά σημεία

Στη συνέχεια διαβάζουμε το κείμενο από το νέο πρόγραμμα του ΜτΘ “Με τα διαφορετικά μας χαρίσματα συμπληρώνουμε ο ένας τον άλλον”

Οι μαθητές σε κύκλο με μουσική υπόκρουση: Ο καθένας δίνει μία κάρτα- καρδιά με το όνομά του στον διπλανό του, ο οποίος γράφει ένα χάρισμα του συμμαθητή

του μόλις η μουσική σταματά. Στο τέλος αφού συμπληρωθεί ο κύκλος, ο καθένας παίρνει τη δική του κάρτα - καρδιά.

Στη συνέχεια, αφού κάθε μαθητής πήρε τη δική του κάρτα-καρδιά, την παρουσιάζει στην ολομέλεια και αναγνωρίζουν, εκτιμούν και παρουσιάζουν ικανότητες και χαρίσματα των συμμαθητών τους. Στο τέλος τις κολλάμε όλες στο **δέντρο της αγάπης** (Εικόνα 4).

Εικόνα 4 – Το δέντρο της αγάπης

Β' Στάδιο

Διαβάζουμε το παραμύθι “Το ραγισμένο δοχείο (λαϊκό κινέζικο παραμύθι)” και συζητάμε τα συμπεράσματα του παραμυθιού και στη συνέχεια εξηγούμε με παραδείγματα την αξία της συμπληρωματικότητας του ενός από τον άλλον.

Οργανώνουμε βιωματικό σενάριο με βιωματικές μεθόδους για να μάθουμε να αποδεχόμαστε το διαφορετικό.

"Η ξένη και οι άλλοι"

Η Γιασμίν αναγκάζεται να πάει σχολείο σε μια άλλη χώρα εξαιτίας του πολέμου και αντιμετωπίζει προβλήματα προσαρμογής.

Κύκλος κουτσομπολιού

Οι μαθητές χωρίζονται σε δύο ομάδες και σχηματίζουν δύο ομόκεντρους κύκλους. Ο εσωτερικός κύκλος είναι ένα πρόσωπο που αντιμετωπίζει κάποιο πρόβλημα. Ο εξωτερικός κύκλος εκφράζει φήμες, γνώμες και κουτσομπολιά. Με την τεχνική ανακαλύπτονται και βιώνονται προκαταλήψεις, συγκρούσεις, αντιθέσεις κ.ά. Η Γιασμίν κάθεται στο κέντρο του κύκλου και ο εξωτερικός κύκλος εκφράζει φήμες, γνώμες και κουτσομπολιά.

Διάδρομος συνείδησης

Οι συμμετέχοντες/ουσες φτιάχνουν δυο παράλληλες σειρές και δημιουργούν έναν διάδρομο. Καθώς ο χαρακτήρας που αντιμετωπίζει ένα δίλημμα ή πρόβλημα περπατά ανάμεσά τους, οι υπόλοιποι προφέρουν τις σκέψεις τους ή ενδεχομένως προσφέρουν μια συμβουλή. Οι δυο ομάδες συμμετεχόντων/ουσών μπορούν να εκφράζουν αντικρουόμενες απόψεις για να εντείνουν την ένταση ή απλά να δρουν συμπληρωματικά. Η τεχνική δημιουργεί δραματική ένταση, οι συμμετέχοντες εμβαθύνουν στο πρόβλημα και βιώνουν τη δυσκολία της απόφασης. Η Γιασμίν που αντιμετωπίζει το δίλημμα να μείνει ή να φύγει περπατά ανάμεσα στις δυο ομάδες, οι οποίες τη συμβουλεύουν τι να κάνει.

Αντιρατσιστικό αλφαβητάρι

Συζητάμε στην ολομέλεια τα συναισθήματα που βίωσε η Γιασμίν, καλλιεργούμε την ενσυναίσθηση και ετοιμάζουμε το αλφαβητάρι της φιλίας. Γράφουμε σε ένα

χαρτί τις λέξεις και το κολλάμε πάνω σε ένα παλιό σιντί. Τοποθετούμε στο κέντρο μια μπίλια και το ονομάζουμε **παιχνίδι της αγάπης** γιατί η αγάπη δεν έχει χρώμα και καταργεί όλες τις διακρίσεις(Εικόνα 5).

Υποδεχόμαστε ευπρόσδεκτα τη Γιασμίν στην τάξη μας και όλοι μαζί παίζουμε με το καινούριο μας παιχνίδι, ενώ παράλληλα απαγγέλλουμε το ποίημα **ΜΗ ΜΕ ΦΩΝΑΖΕΙΣ «ΞΕΝΟ»** και ακούγεται το τραγούδι της **Διαφορετικότητας** (Εικόνα 6).

Εικόνα 5– Το αλφαβητάρι της φιλίας

Εικόνα 6– Το παιχνίδι της αγάπης

Αποδεχόμαστε το διαφορετικό και την αξία της συμπληρωματικότητας και το μήνυμα του μαθήματος " Όλοι ίσοι, όλοι διαφορετικοί".

Με τα σώματά τους οι μαθητές γράφουν το παραπάνω μήνυμα(Εικόνα 7).

Εικόνα 7– Το μήνυμα του μαθήματος

Γ' Στάδιο

Σε αυτό το στάδιο οι μαθητές επισκέφτηκαν στο φωτόδεντρο τη σελίδα <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7620> για να γνωρίσουν τα παιδικά χρόνια του Ιησού και τη σελίδα <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7712> με τα δικαιώματα του παιδιού.

Με αφορμή τα παραπάνω σε ομάδες οι μαθητές κλήθηκαν να αποτυπώσουν τις ιδέες τους με ποιήματα ψηφιακής δημιουργικής γραφής με τίτλο “Όλου του κόσμου τα παιδιά” (Εικόνα 8) και να ετοιμάσουν αφίσσες με τα δικαιώματα των παιδιών σε παρουσίαση και βιβλίο(Εικόνα 9).

Εικόνα 8– Ποιήματα

<https://www.slideshare.net/hrisgiou/ss-74578052>

Εικόνα 9– Αφίσες

<http://www.picturetrail.com/sfx/flicks/preview/9162137>

<https://www.flipsnack.com/ABBD95EC5A8/ftuios051.html>

Στη συνέχεια επισκέφτηκαν τις σελίδες στο φωτόδεντρο

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-5432>

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-5428>

με κουίζ για εξάσκηση των όσων έμαθαν.

3.5 Ρόλος του διδάσκοντα

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τα βασικά χαρακτηριστικά του ρόλου του διδάσκοντα. Υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών επιλογών.

Διδακτικός X	Προπονητικός
Ενθαρρυντικός X	Διαχειριστικός
Υποστηρικτικός X	Μέντωρ X
Συμβουλευτικός X	Υποκινητικός X
Διευκολυντικός X	Κριτικός
Συντονιστικός X	Επιμελητής περιεχομένου (curator) X
Ηγετικός	Τεχνική υποστήριξη X
Διαμεσολαβητικός X	Άλλος ρόλος: . .
Εποπτικός	

4. Πηγές Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου που αξιοποιήθηκαν

Διαδραστικά σχολικά βιβλία,

<http://ebooks.edu.gr/modules/ebook/show.php/DSDIMC103/88/698,2631/>

Φωτόδεντρο, κουίζ, χαρίσματα του ανθρώπου

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-5432>

Φωτόδεντρο, κουίζ, όλα τα παιδιά του κόσμου είναι αδέρφια

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-5428>

Φωτόδεντρο, Ιστορία των παιδικών χρόνων του Ιησού και τα δικαιώματα των παιδιών.

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7620>

Φωτόδεντρο, Παρουσίαση, Δικαιώματα των παιδιών.

<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7712>

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, <http://www.iep.edu.gr/thriskeftika/>

Οδηγός Εκπαιδευτικού, <http://www.iep.edu.gr/index.php/el/thriskeftika-odigoiekpaideftikoy>

Προγράμματα Σπουδών,

<http://www.iep.edu.gr/index.php/el/thriskeftikaprogrammata-spoudon>

Φάκελοι Θρησκευτικών

http://www.iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Grafeia/Graf_Ereynas_A/Nea_progr_spyd_Thriskeytika/NEOI_FAKELOI/350949975-FAKELOS-MATHITI-THRISKEFTIKA-D-DHMOTIKOU.pdf

5. Στοιχεία τεκμηρίωσης και επέκτασης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

5.1 Αποτελέσματα - Αντίκτυπος

Κατά την εφαρμογή της δράσης τέθηκαν συγκεκριμένα ερωτήματα τα οποία είχαν στόχο να καθοδηγούν την όλη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία και αποτέλεσαν ταυτόχρονα και οδηγό της διαμορφωτικής αξιολόγησης.

Η δράση εμπλέκει ενεργά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία και στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού μέσω διαδικτυακών εργαλείων. Κατά τη διάρκεια δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές να συνεργαστούν και να αλληλεπιδράσουν, να αναπτύξουν τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και την κριτική τους σκέψη.

Η ενασχόληση με βιωματικές μεθόδους άλλαξε εντελώς τη μορφή του μαθήματος και οι μαθητές με την προσωπική τους δημιουργία κατάφεραν να ξεπεράσουν χωροχρονικούς περιορισμούς και παράλληλα μέσα από

ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες καλλιέργησαν πολλές πτυχές της προσωπικότητάς τους.

Μέσα από τη δημιουργική γραφή σε συνδυασμό με τις βιωματικές δραστηριότητες καλλιεργήθηκε ο κριτικός δημιουργικός στοχασμός των μαθητών και αναπτύχθηκαν συνεργατικές, κοινωνικές και ψηφιακές δεξιότητες. Οι μαθητές ενεπλάκησαν σε μια διαδικασία όπου το ζητούμενο ήταν να ενεργοποιηθεί η κριτική τους σκέψη και προσέγγισαν την αξία της συμπληρωματικότητας βιωματικά με βασική επιδίωξη την ευαισθητοποίησή τους, βγαίνοντας από το πλαίσιο της μάθησης αποκλειστικά μόνο μέσω πληροφοριών και συμμετέχοντας σε δραστηριότητες δημιουργικής ψηφιακής γραφής που έκαναν τη μάθηση πιο ενδιαφέρουσα διαδικασία και τους ίδιους δημιουργούς της γνώσης.

5.2 Σχέση με άλλες ανοιχτές εκπαιδευτικές πρακτικές

Η παρούσα ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική βασίστηκε στην αξιοποίηση ψηφιακού περιεχομένου. Η πρωτοτυπία της έγκειται στο γεγονός ότι η διαδικασία μάθησης προσπάθησε να συνδυάσει τις ψηφιακές πληροφορίες με τη βιωματική προσέγγιση και δημιουργήθηκαν αυθεντικές καταστάσεις μάθησης. Οι μαθητές ανέπτυξαν δεξιότητες αναζήτησης πληροφοριών, ενεργητικής εμπλοκής και συμμετοχικών διαδικασιών και ήρθαν σε επαφή με πολλαπλές αναπαραστάσεις της γνώσης, δίνοντας ευκαιρίες να ξεδιπλωθούν τα ταλέντα τους.

5.3 Αξιοποίηση, Γενίκευση, Επεκτασιμότητα

Η ανοιχτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος ενός ολοκληρωμένου project. Δύναται να επεκταθεί και σε συνδυασμό με τα μυστήρια, Βάπτισμα και Χρίσμα, με τη γιορτή της Πεντηκοστής, να αξιοποιηθεί πρόσθετο υλικό από το Φωτόδεντρο και να διασυνδεθούν τα όσα επεξεργάστηκαν για τα χαρίσματα με τα τελούμενα στο μυστήριο του Βαπτίσματος και του Χρίσματος.

6. Πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε

Λογισμικό παρουσιάσεων: <https://www.slideshare.net/>

Λογισμικό κατασκευής ψηφιακού βιβλίου: <https://www.flipsnack.com/>

Λογισμικό παρουσιάσεων εικόνων: <http://www.picturetrail.com/>